

Ogledi, pripojena itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. tiska se naputnicom ili položenicom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, treba to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847-849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom namu malo stvari, a nosloga sve pokrvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odo. K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičaje se u Full.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Giulia br. 1), kamo neka se oaslovjuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavalac Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Full. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Cretara br. 1, t. list).

Upit

zastupnika Spincića i drugova na Njegov Preuzvišenost gospodina ministra bogostvoja i nastave.

Riedki će biti gostovi, koji su zbog tjelesne okriepa došli u Mali Lošinj a da nisu za liepoga vremena posjeli bližnje selo Čunski. Bujna njegova zimzelena šuma, žitorodno polje i pitomi brežuljci uz široki vidik na oba Kvarnera podaje oku milovidnu sliku a srce se u grudima širi na svaki uzdisaj blagotvorna zraka tog čarobnog kraja tužne Istre. I kad bi narod, koji u tom kraju živi obilno nadaren naravskimi milotami, bio u istoj mjeri snabdjeven duševnimi i materijalnim potrebami, malo bi koji narod bio sretniji od njega.

Ali na žalost nije tako. U teškoj borbi za svakdanju koru kruha, mora mnogi ostaviti svoj ljubljeni kraj, i otišnuti se u daleki svijet, da prehrani i sebe i svoje. Pa dok u tudjini uz neprestane pogibelji teške muči muke, zabrinut pomislija na rodnu grud i dragu obitelj, koja je uz materijalnu biedu lišena i druge velike utjehe, kuće Božje, kakovom se danas mogu ponositi toliki na oko divlji krajevi žarke nutarnje Afrike. Čunski, selo od 700 duša, lišeno je već punih 5 godina crkve, a ove godine i škole.

Odlukom od 10. svibnja 1901. broj 3663, naredilo je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Malom Lošinj, da se mora u Čunskom zatvoriti crkva, jedina u selu, jer je po izvaji vjestaka bila pronađena odveć trošnom i prema tome pogibeljom za sjegornost ljudskoga života.

Od onoga vremena pak do danas Čunščani su lišeni mjesta gdje bi mogli dostojno obavljati svoje kršćanske dužnosti. Dušobrižnik mora obavljati službu Božju u malenoj sobici, u koju se može smjestiti jedva dvadeset osoba. Žalostan je prizor nedjeljom i svccem, kad se ta sobica prenatrpa vjernika, koji se tiskaju

do samih misnikovih nogu tako da se nemože ni pokloniti kako treba. Uz malo vj. tra nemože se otvoriti jedini neveliki prozor, kojim je sobica providjena, pa nemožeš odoliti neugodnu zadahu pokvarena zagušljiva zraka. Vjernici, koji se već nemogu utisnuti u sobicu, izpune ulaz, stepenice i svaki najmanji kutić. Drugi su opet odabrali mjesto u tamnoj podzemnoj konobi izpod sobice u kojoj se misli. Taj vlažni, smrdljivi prostor, bez naravskoga svjetla, mora usried biela dana razsvjetljivati slabo svjetlo uljenice. Oni, koji se već nigdje pod krovom nemogu smjestiti, moraju ostati vani na putu, pa nemareć za zimске nepogode i ljetnu žegu, sliede dielove sv. mise i pjevanje onih koji su pod krovom. U šobici, u kojoj se misli, obavlja se kršćenje i viančenje i dieli se sveta pričest, a izpovjeda se kroz malenu luknjku, probušenu u vratima susjedne spavaonice.

A uzrok, zašto je Čunski još danas lišen crkve, razvidan je iz sljedećega. Crkva u Čunskom nejma patronata. Sav trošak za gradnju crkve morao bi doprinášati siromašni narod. U ime Čunščana pozvani su da pitanje riješe oni, koji poreznom občinom Čunski upravljaju i koji raspolazu njezinim imetkom. To je obćinsko zastupstvo u Malom Lošinj.

Članovi toga zastupstva jesu ljudi protivnici svega što hrvatski diše i osjeća. Oni su pripravnici sa novci Čunščana sagraditi u Čunskom crkvu, ali samo pod uvjetom, da se Čunščani odreknu glagoljice i da privole latinicu. Otkad postoji crkva u Čunskom, uzdržala se je u njoj draga svetinja svih Hrvata, glagoljica. Nepobitni su za to dokazi prve glagoljske crkvene matice i glagoljski misali. Pa tu neprocjenjivu svetinju, koju su netaknutu uzdržali i sačuvali vjekovi, rado bi danas oleti oni, kojih su djedovi u tom istom jeziku do nedavna veličali Boga.

Dušobrižnik je sam i uz dobar dio naroda poslao opetovano molbe na razne

slavne i visoke c. kr. oblasti da se zauzmu za gradnju crkve. To isto poduzeo je većkrat i presvjelti biskupski ordinarijat u Krku. Jedini uspjeh svega zauzimanja jest, da je c. kr. vlada odlučila 4000 K podpore za gradju crkve. Vlada je takodjer poslala obćinskomu zastupstvu na pretes više nacra za gradju crkve; ali jih je zastupstvo svaki put povratilo uz zahtjev da se ukloni glagoljica, kao da se u obće ukloniti može. Nit obćinske nit c. kr. oblasti nejmoju tu šta govoriti a htjele bi se zmiešati i ove posljednje dok u toj stvari drže saslušaje.

Pitanje gradnje crkve u Čunskom stoji neriešeno, dok međutim narod bez crkve i dovoljne vjerske obuke gubi vjeru, a uz vjeru i moral; i dok je c. kr. vlada zatvorila crkvu, jer je trošna i jer je pogibeljno u njoj obavljati službu Božju, a neće ili nemože prisiliti obćinsko zastupstvo da poduzme shodno za gradnju crkve. Ako neće, dosta žalostno te se mora posve odsuditi, i tumačiti samo njezinom slabinom prema vladajućim na obćini. Ako nemože, ako nejma načina u zakonu predvidjenih kako da postupa, onda bi imala predložiti zakonsku osnovu eda se uzmogne izvršiti što je nužno i što se može punim pravom zahtjevati od kulturne kršćanske države.

Na temelju rečenoga dozvoljavaju si podpisani upraviteli na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra bogostvoja i nastave sljedeći upit:

„Je li Vaša Preuzvišenost voljna poduzeti sve zakonite mjere, eventualno podnijeti i zakonsku osnovu, da se gradi crkva u Čunskom, i tako učini kraj stanju koje nije ni malo častno za kulturnu kršćansku državu, gdje se već punih pet godina obavija službu Božju u trošnoj sobici siromašne kuće, pošto je crkva po nalogu c. kr. oblasti zatvorena, i pošto se obćinsko zastupstvo, zastupajuće onu koraciju protiv gradnji crkve?“

BEC, 6. ožujka 1906. (Sljedeć podpisu).

Politički pregled.

U Puli, dne 22. augusta 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće sastali će se opet dne 17. ili 18. septembra. Pod predsjedanjem ministra-predsjednika baruna Becka obdržavalo se je 17. o. mj. u Beču ministarsko vieće, u kojem se je povodom 76. rođendana Nj. Veličanstva stvorilo zaključak o poklonotrenoj izvaji vlade. Nadalje se je bavilo ministarsko vieće proračunom, pa se očekivalo sve resortne ministre u Beču. Ministar-predsjednik posao je u Ischl, da caru čestita u ime kabineta, a u nedjelju izvjestio je vladara o tekućih poslovih.

Povodom vojničkih vježba u južnoj Dalmaciji stići će tamo car i kralj, da istim prisustvuje. S početka se pisalo, da će vladar posjetiti i drevni Dubrovnik dočim se sada javlja, da vladar neće posjetiti Dubrovnik, nego će se izkrcati u Gružu, da željeznicom prosliedi put Trebinja, i u Župi gdje će odmah uzjahati na konja da sliedi vježbe. Kralj će doduše posjetiti Vis na polazku i Šibenik na povratku, ali to svo ima vojnički karakter. Jedino u Zadru, kamo će stići dne 16. septembra i ostati od 8 sati u jutro do 5 sati po podne. bit će civilni prijem. Na namjestničtvu primati će odaslanstva i korporacije.

Brzojavljaju sarajevskom „Hrv. Dnerniku“ iz Travrnika 17. augusta: Sarzana skupština u Dolcu za organizaciju Hrvata u Bosni i Hercegovini uspjela je sjajno. Ideja narodnoga jedinstva bijaše burno odobravana. Govorili su urednik „Osvita“ Džamonja, narodni zastupnik dr. Elegović i odvjetnik dr. Pilar. Izabran bijaše odbor, da sastavi pravila za organizaciju. Izabrana je takodjer deputacija, koja će predati memorandum bosansko-hercegovačkih Hrvata Nj. Veličanstvu kralju prigodom njegovog dolaska u Trebinje.

PODLISTAK.

Moji doživljaji (iz Istre).

Zvalo me se u Rovinj, da svjedočim u nekoj raspravi. Biste li vjerovali? Dostavili mi poziv u talijanskom jeziku . . . meni Hrvat, meni koji boravim u pokrajini Istri u čisto hrvatskoj obćini . . . Borne latin me pera i na istoni talijanskom spisu napisah doslovno ovo:

„U obćini (ovoj) jest hrvatski jezik službeno pripoznat obćevnim jezikom. K tomu ja sam Hrvat, pa prema čl. 19. temeljnih državnih zakona i prema poznatij naredbi vis. c. k. ministarstva pravosuđa zahtjevam, da mi se piše u mojem materinskom hrvatskom jeziku.“

Ne treba spominjati, da je c. k. okružni sud učinio svoju dužnost; četvrti dan stiže poziv u hrv. jeziku. Ako se ovako vrijedja značaj i pravo izobraženog čovjeka, sto će biti s prostimi našimi nepismenimi seljaci? I zblijta svi seljaci, koji su s meoim putovali, svi su imali talijanske po-

zive . . . a nitko od njih ne pozna talijanski jezik . . .

Čuj narode . . . u Rovinju sjede većinom c. k. suci, sarjetnici, Hrvati: Rode, Gršković, Dukić, Tentor i t. d. . . i ovako svojom krvlju postupaju! Zaista čudno!

U ovom su mnogo krive i naše hrv. obćine. One su dužne upućivati svoje obćinare na njihova zakonom zajamčena im prava, pa u ovakvih slučajevih — a ti su redoviti sa strane c. k. oblasti, jer to znadent, jer međ narodom živim — morale bi jednostavno odbiti svaki poziv u stranom jeziku.

Da je međ svimi obćinari u tom sloge i ustrajnosti, naučile bi se sve c. k. oblasti „krjance“, ali mi Hrvati bili smo uvijek i bit ćemo i unapred malodušni, kukavni i popustljivi.

Dakle u Rovinj, — eh pa dobro, vidit ću, ako i Islimice, sreću Istre, srednju kopnenu Istru. Primorac sam, more je veelebno, divotno, čarno, a ipak sam načela: Hvali more, drži se kraja! I tako istarsku sam obalu svu već vidio; . . . Dakle

preko Rieke, Sv. Petra, Divaće u Rovinj, Navlas uzeh vlak koji danju juri; al trpih na duši . . . Nećeš! čija je Istra? Ta barem kopnena, hrvatska. Talijana imade najviše po obalnih gradićih — ta sami oni pišu statistiku i priznaju da dvie trećine nas imade u Istri Hrvata i Slovenaca. Kuda ovi živu, nazivu tu ili hrvatski ili slovenski . . . ipak od Buzeta do Rovinja na svih postajah nigdje traga hrvaštini . . . Pobližeih sve; ovo ih: *Pinguente, Rozco, Luyoglavla* (čudno da nisu ovo prekrstili), *Borutto, Ceroeglic, Novaaco, Mitterburg-Pisino (!), Heki, S. Pietro in Selca, Gimino, Canfanaro, Sossich, Villa di Rovigno* . . . Dakle taman u Italiji! . . . I još naši Talijani zovu Istru „nespašenom-irredenta“

Pravi Niemci i Talijani . . . ala se natječe da nas Hrvate u Istri utopite, progutate, da nas izbrišete . . . ali jalov vam je posao . . . tu smo, tu ćemo biti, pa ćemo i nadalje zvati naša mjesta: Buzet, Roč, Borut, Cerovlje, Novaki, Pazin, Sv. Petar u Šumi, Žminj, Kuntanar, Sosiči, Rovinjsko selo i t. d., htjeli vi ili nehtjeli.

Kud smo već pri nazivih čujte i ovu: Nedavno bijah na kolodvoru u Sv. Petru. Hline, hlone . . . (tako naši seljaci kažu kad hoće reći, da netko njemački govori), dakle hline, hlone, čujes na sve strane . . . sve se davi u njemštini. Al meni je svejedno, kamogod dodjem, pitam sto mi treba hrvatski, pa mi svaki u gostioni i odgovara, a na putu ako tko neće, onda jednostavno šutim — ta valjda smo gospodari u svojoj kući.

Setah se pod peronom . . . čujem gdje li nekoliko vojnika krasno hrvatski govori, odahnul i veseo potečem k njima. Odkuda momci, upit- ja. Iz Pešte odgovore oni; a kuda sad, nastavim opet: U Vijumu — dosjetih se odmah da je to Fiume-Rijeka. Dakle, nadovežem ja, vi idete u Vijumu . . . da, opet oni, mi smo iz Bosne, Hrvati smo katolici, idemo s časnicima-mjernicima, da ih dvorimo pri radu. Dakle, preuznem opet ja, u Vijumu, ma nije vam to moji momci „Vijume“, već vam je to Rijeka, naš primorski grad. Vojnici me u čudu gledali, za njih je ime Rijeka bilo nešto novoga, valjda nisu taj naziv nikad čuli. (Sliedi)

Srbija.

Ministar financija izdao je naredbu, da sva roba, koja je nakupljena u carinskim uredima, u vrednosti od više milijuna franka, mora do 28. o. mj. biti primljena ili natrag vraćena. Ova naredba prouzročila je među trgovcima, koji se nadali skorom rješavanju spora sa Austrijom, veliko iznenađenje, po gotovo tim, što su pozvani da plate troškove skladišta.

Englezki poslanik, koji je bio opozvan nakon umorstva kralja Aleksandra, prispio je ovih dana u Beograd.

Bugarska.

Javljaju iz Sofije, da protugrčki pokret u cijeloj Bugarskoj raste, te se je bojati težkih zapleta. Protugrčke skupštine održane su u nedjelju u Pravadji, Karmenliju, Radne-Machelesiju, Mesdri, Karnobadu, Anchialosu, Ruščuku i mnogim inim mjestima. Do velikih sukoba došlo je u Anchialosu, Ruščuku i Karnobadu. U Ruščuku opljačkani su grčki dućani. Srjetina je razorila grčku crkvu, oplienila sve grčke žitnice i umislila mnogo robe.

Rusija.

Ruski su revolucionarci izdali na ruski narod manifest, koji će bez sumnje izazvati velike događaje. Manifest su potpisali članovi radničke stranke, socijalistički zastupnici, poljski i židovski klubovi i revolucionarni savez, a u njem se poziva na odlučan boj protiv cara i vlade.

Iz kopane starine. U našoj obćini nedaleko sela Altura izkopali su prošloga tjedna jednu čovječju okostnicu i nekoje predmete nakita i orudja iz starih vremena. Sve te izkopine spravise među ostale starine u muzeju u Puli.

Lošinjski kotar:

Iz sjednice obćinskoga zastupstva u Malom Lošinj. Iz talijanskih listova doznajemo, da je u posljednjoj obćinskoj sjednici u Malom Lošnju prisustvovalo kotarki poglavar Scarpa i da bijahu stvoreni sljedeći zaključci: Zastupstvo odobri potrošak od 1000 K više nego li bijaše proračunano za gradnju pučkih škola u Čunskom i na Unijah.

Načelnik predloži, da se daje podpora nazovi-školskom društvu „Legia Nazionale“ od 200 K, a na predlog dra. Vidulicha uvrstit će se svake godine taj iznos u tu svrhu u proračun.

Uvažilo se je molbu mnogobrojnih otaca obitelji iz Suska da se podieli tamošnjoj pučkoj školi u dva odjela t. j. u hrvatski i talijanski. Pošto se u toj molbi rečeni otcu tuže na hrvatsku učiteljicu, zastupnik Vidulich predloži a zastupstvo prihvati, da obćinsko vijeće povede pomoću kot. škol. vijeća izstragu proti učiteljici i da se pak eventualno proti njoj postupa disciplinarnim putem.

Prihvaćen je predlog, da se sklopi novi zajam od 30.000 K i da se ih pribroji k dosadašnjem zajmu od 70.000 K za gradnju ženske pučke škole u Malom Lošnju.

Uvažena je molba obćinskih stražara za povećanje plaće i to na 960 K i 120 K više svakih pet godina. Za ovu godinu dobit će odgovarajuću podporu.

Stražaru obćinske klanice doznačena je mjesečna plaća od 60 K.

Razpisal će se natječaj za mjesto za zapovjednika obćinskih stražara. U budućoj sjednici razpravljat će se o predlogu, da se podigne još jedan kat na sudbenoj palači.

Ne bi li nas koji od tamošnjih prijatelja obavjestio kako stoji s tim zaključcima, osobito s onim o razdiobi pučke škole na Susku i o pritužbi proti tamošnjoj hrvatskoj učiteljici!

Voloski kotar:

Proslava 40-godišnjice Antuna Rogaća. Dne 12. augusta 1866. bio je redjen za svećenika Antun Rogać. Dne 12. augusta 1906. nastupio je dakle taj toli zaslužni rodoljub 40-ku godinu svoga svećeničovanja. Nadamo se, da će nekogod obširnije opisati život i rad jednoga od nebradnijih rodoljuba u Istri. I samu proslavu držimo da će koji od prisutnih obširnije opisati. Mi samo spominjemo da je narodno-politički rad u Podgradskom a diplomacija i u Voloskom kotaru od kakvih dvadeset godina amo usko skoptan sa osobom župnika-dekana u Hrušici monsijora Antuna Rogaća; i da je najviše njegova vez služba ako Hrušički kraj dobiva već sad godimice do 50.000 K od mljeka, od kojega nije prije dobivao ni novčića, dok nebijase najme ustrojena mljekarna, koju je on zasnovao i koju on vodi.

Rad za narodno dobro pripoznaje se prije ili poslije. Tako se pripoznaje i rad Antuna Rogaća. To se je pokazalo netom minulih dana u Hrušici. Antuna Rogaća stizalo je iznenađenje za iznenađenjem.

U četvrtak dne 9. t. m. sakupilo se je u Hrušici 14 svećenika na dekansku konferenciju u svrhu da proslave četrdesetogodišnjicu svoga obljubljenoga dekana. U sobotu u večer došao je iz Podgrada pjevački zbor te je svečaru, ljubitelju pjesme, zapjevao nekoliko pjesama. Te večeri spustali su svečaru na čast umjetne ognje. U nedjelju je slava dosegla svoj vrhunac. Cielo tamošnje pučanstvo, mlado i staro, bez iznimke, ciele dan i večer radovalo se je sa svojim pastrom i klicalo mu najsrdačnije da dugo živi i da bude zdrav.

Mi se osobito radujemo tim posve spontanom izkazom ljubavi i poštovanja napram vrijednom svećeniku i rodoljubi. Pridružujemo se vrućim molbama i željama pučanstva iz Podgradske obćine i onog kotara te kličemo: Bog poživi i uzdrži župnika-dekana Antuna Rogaća još mnogo i mnogo godina zdrava i zadovoljna na čast crkvi i na korist i ponos narodu!

Zabava hrv. čitaone u Mošćencah.

Dne 15. o. m. imala je naša hrvatska čitaona zabavu, kojom je proslavila 5-godišnjicu svoga obćinstva. Ta je zabava lijepo ispala a bila bi još i bolje, da su prostorije prestranije ili da je bila priredjena na otvorenom prostoru. Zabavu su posjetili svi obćinski članovi i gostovi a bilo ih je i novih, koji u društvu još nikada ne bijahu. I tako vidimo, da nam svaka ovdješnja zabava dovede, po koju novu izgubljenu oćvicu. Naša se čitaona u istinu može pohvaliti, da je u ovo 5 godina svoga obćinstva lijepo napredovala i mnogo učinila na dobrobit hrvatske svijesti. A stalno je, da bi bila i mnogo više učinila, da nije i kod nas žalibože počela nesloga mah preotimati. To je šteta, jer kod narodne stvari ne bi se smjelo gledati na osobne razmirice i na kojejkakve nesuglasice. Čitaona jest jedino društvo kod nas gdje se mogu članovi i prijatelji sastojati i među sobom raspravljati i dogovoriti se o vrlo potrebnim i važnim stvarima. Pa baš zato bi morao svatko od nas nastojati da što više u nju zalazi, da joj što više članova i prijatelja steče i da ona postane kulom i glavnim središtem našeg društvenog života. Svatko od nas neka oko toga uznaostoji ne obazirući se ni na Petra ni na Pavla. Sve pustimo na stranu, a jedan cilj samo neka nam lebdí pred očima.

Žalost u kući rodoljuba. Rodoljubnu obitelj Josipa Rubinića trgovca u Mošćencah zadesila je teška obiteljska nesreća. Dne 2. veljače o. g. ugrabi mu nesmiljena smrt sina Ljubomira, dijete od šest godina, a prošlu nedjelju pokopase mu 12-godišnju kćerku Milku. Dobra Milka болоvala je samo nekoliko dana. Bila je lijepa i nadarena djevojčica, koja se je više put istakla lijepim deklamovanjem u čitaoni i pjevanjem u crkvi.

Rastuzjenim roditeljima neka u ovoj velikoj žalosti bude onaj lijepi sprovod i veliko saučestje prijatelja i znanaca, koje im tom prilikom iskazaše. Svevišnji ih utješio, a pokojnicima dao vječni mir!

Kakva je to igra? Zloglasni obćinski izbori u Vepincu obavljeni su dne 18. i 19. prošloga mjeseca. Proti izborom podnela je hrvatska stranka u zakonom propisanom roku utok putem obćinskoga glavarstva na kapelanat, dotično na c. k. namjestništvo. Toga pa utoka nema još ni danas na c. k. kotarskom poglavarstvu, kamo bi bio morao stići još tečajem prošloga mjeseca. Tu je dakle dvoje moguće t. j. da taj utok leži i danas kod onog slavnog glavarstva obćine Vepinac, ili da su ga protuzakonito odpremili ravno c. k. namjestništvu u Trst, pak edanle putuje natrag u Volosku i da se tako stvar što više zategne. Od c. k. oblasti zahtjevamo, da to pitanje dovedu na čisto i da se već jednom na red pozove sve one, koji se tako bezaravno sa zakonom igraju.

Pazinski kotar:

Ugrtženje od biesnoga psa. Iz Pazina javljaju tršćanskim listovom da su bili ugrtženi od vlastitoga biesnoga psa gg. Rajmund Ivancich i njegov sin Oreste. Živoder je odmah psa ubio te poslase glavu u Beč, da tamo ustanove je li bio pas u istinu biesan. Posli su u Beč i obijca ugrtženi na liečenje u zavod za liečenje od ugriza biesnih životinja.

Porečki kotar:

Iz Sv. Ivana od Šterne. To mjesto imade oko 1700 stanovnika. Uz to imade četiri javna ureda t. j. župni ured, c. k. zandarmerijski postaju

i školu Družbe Sv. Cirila i Metoda, osim toga i onu Leginu. Iz tog razloga upravilo je pučanstvo te obćine dvie molbe druge polovice godine 1905., podpisane od ta četiri ureda i od upravitelja velikog posjedstva baruna Markese de Polesini na c. k. ravnateljstvo pošte u Trstu, da se postavi sabiralište listova u četiri mjesta te obćine.

No te dvie molbe gore spomenute nijesu još riješene, premda je već pol godine prošlo.

U koliko to znademo preporučio je i potvrdio te molbe isti barun Markese de Polesini.

Mi, neznamo, zašto molbe nisu riješene, kad je to od tako velike važnosti. Misli se, da c. k. upraviteljstvo pošte u Trstu, u tim dvim molbama bilo je zamoljeno, da bi se u Sv. Ivanu od Šterne kod crkve postavila jedna skrinjica za sabiranje listova te obćine, druga u selu Fabcima, treća u Cvitanima, a četvrta takodjer u Korlevičima. A uz to i jedan listonos, koji bi svakog drugog dana ili barem trećeg sabrao listove iz ta četiri mjesta, pa ih ponesao na poštu u Badernu, te ih iz te pošte raznesao po cijeloj obćini. Ured to nije od velike potrebe za put i da ne smio nitko ni pomisliti. No uređi i upravitelj Polesinijev imadu pri vatnoga listonosu za plaću, a siromasijski put trpi najviše, jer mu listovi ostaju na pošti u Baderni po deset i više dana, dok si ga sam ili koji drugi od onog selo odanle ne dignu. Čovjek nije ni tada sioguran, da će list dobiti, jer se više puta izgubi, budući da su neka sela daleko po par sala od Baderne. Pise li na primjer trgovac seljaku za vino ili drugo, onda ni trgovac ne dobije odgovora, pa si on s toga potraži potrebito kod drugoga, a to time je seljak u velikoj šteti. S toga molimo slavno ravnateljstvo, da bi izpunilo želje ovog pučanstva, kao što je to i drugdje učinilo, gdje nema toliko stanovnika, a ni toliko ureda.

Koparski kotar:

Javna jeftimba. Dne 27. o. mj. u 10 sati u jutro obdržavati će se u prostorijah glavne caruare u Kopru javna jeftimba s pšmenom ponudom radi poravakna na skladištih soli. Uztkitna cijena iznosi 479 K i 62 para. Pšmenim ponudbama, biljegovanim, valja priložiti jamčevinu od 50 K. Za proračun i druge uvjete može se doznati kod spomenutog ureda.

Franina i Jurina.

Fr. Ca da je leprinaškom Garibaldiju ovega puta škrovalo.
Jur. Ma ja, para da je; ma po prilike će berzo škrokat i njegovem ajuntanu.
Fr. Ja, lahko bi obžaloval 100 krun, ma kada mu bude šal i brod n piko, onda će borme bit Toničiu zlo.
Jur. Če bit još gore njegovem kanoniru.

Razne primorske viesti.

Car i kralj u Dalmaciji i Hercegovini. Iz Beča se javlja: Za putovanje Njeg. Velicanstva u Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu, koje je, kao što je poznato, u svezi s velikim vojnim vježbama i pomorskim operacijama, ustanovljen je ovaj program: Vlada stiči će posebnim dvorskim vlakom dne 11. septembra o podne

Feller Elsa-Fluid

Orvin znakom zaljubljeni Fellerov
BILJEŽNO-ESENCIJI FLUID

Stara kašalj, promuklost, živčan bol, navijanje, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umorost, glavobol, upala, kašalj, gripa, angina, infliacija, glazbeni, vokal, itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5.—franko, 24 male ili 12 velike boce K 9.60. — Naredbe valja nasloviti na Z. v. r. pa — str. 114 (Hrvatstva) — Elmi trg, br. 202.

Mnogo su hvaljene Fellerove Esstete Rhabarbar-pihule sa znakom „ELZINE FLUID“, 6 kutija franko K 4.— 12 kutija franko K 7.50. Pravo biserne se šćilje, 1 i već 2 tozica hvaljene za 5.—, isti je izvanred kod svih židovskih nevolja. Zagorski prani sirup za kašalj 2 boce K 5.—, Pravo gorvečko riblje ulje 2 boce K 5.—.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za slet u Zagreb. Danas još nije sve odlučeno i jasno, jer čekam konačni odgovor drž. željeznice, a savez hrv. sokdruštava odgovor južne željeznice o postupu. Čim mi stigne odgovor javit ću svim izletnicima i poslati im legitimacije. Tko mi za legitimaciju nije poslao još iznos od 2 krune, neka to odmah učini, da se može novac u Zagreb odpremiti.

Polazak u Zagreb jest u sobotu dne 1. septembra sa prvim vlakom koji polazi u 5-15 u jutro iz Pule. U Ljubljano dolazimo u 11 1/2 u jutro. Tko želi tamo zajednički objed neka mi bezodvlačno javi, da ne bude kasnije prigovara. Iz Ljubljane krcćemo zajedno sa Slovencima u 3 sata po podne. Ako bi bilo u tome kakve promjene javit ću i obavjestiti sve izletnike o tome.

Lacko Križi.

Izlet Pola — Baška. Dne 8. septembra t. g. na Malu Gospu otocani iz Krka priredjuju izlet do Baške tičuć Malinsku i Krk. Upozorujmo već sada sve Botule iz Krka na ovaj izlet. Ovom izletu prisustvoval će po svoj prilici jedan odio tamburaškog zbora ovdješnjeg Sokola, koji bi priredio na Malu Gospoju u večer u Baški koncert s predstavom. Poblize ćemo javiti u budućim brojevima.

Nadvojvoda Fridrich u Puli.

Dne 19. o. m. u jutro obišao je nadvojvoda Fridrich tvrđavu u Verudeli, pak se je ukrcao u luci Verudi na brod „Fantasia“ i odanle odplivio na brionske ot. ke. U 1 1/2 prisustvovalo je njemu na čast priredjenom objedu u kazinu ratne mornarice. Poslije podne posjetio je tvrđavu Sv. Danijela a sljedećeg dana pošao je na vojničke vježbe u Međulin.

a obalu ratne mornarice u Puli, te će odmah poći u gala-damcu na carsku yachtu „Miramar“, koja će biti usidrena u ratnoj luci. „Miramar“ će odmah odploviti u Lošinj, gdje će se usidriti i prenoćiti. Vladar ne će izaći na kopno. „Miramar“ će dne 2. septembra odploviti rano u jutro na Vis, a pravit će ga ratna eskadra, koja će dočekati yachtu na otvorenom moru i pozdraviti vladara gruvanjem topova i klicanjem „hura!“

U 10 sati prije podne usidrit će se „Miramar“ u unutrašnjoj viškoj luci, a car i kralj će proći na kopno i prisustvovati zadušnicama u viškoj župnoj crkvi za junake od godine 1866. Po tom će vladar pregledati spomenik poginulih junaka i primiti poklonstvenu deputaciju viškog občinskog zastupstva.

Nakon doručka će vladar odploviti s „Miramarom“ na otvoreno more, gdje će čitava eskadra aprilčiti kombinovanu navalu torpiljača i obranu. U 8 sati u večer stići će „Miramar“ u Gruž, gdje će vladar na yachti objedovati, dok će eskadra ostati na otvorenom moru.

U četvrtak dne 13. septembra odplovit će „Miramar“ već u 5 sati iz luke, da Njegovo Veličanstvo uzmgone prisustvovati vojnim vježbama: izkrcaivanju kopnenih četa.

U 11 sati odputovat će car i kralj željezničkim vlakom u Trebinje, a zaustavit će se kod Uskoplja i Huma. Vladar će doručkovati u dvorskom vlakom u Trebinju, te će po tom primiti mnogobrojne deputacije. Nakon toga će se vladar povratiti preko Huma i Uskoplja željeznicom u Gruž, od kuda će poći na yachtu „Miramar“ ili u svratište „Imperial“ u Dubrovniku.

U subotu dne 15. septembra odvesti će se vladar u kočiji na vježbalište, gdje će se vojne operacije svršiti čim stignu navalne i obrambene čete na svoje taktične zaključne pozicije. U 11 sati povratit će se vladar na „Miramar“, koji će nakon doručka odploviti.

Dne 16. septembra, u nedjelju, odslužit će se na svim ratnim brodovima sv. misa, a po tom će eskadra ući u šibensku luku. Nakon što car i kralj pregleda Šibenik, odplovit će „Miramar“ u Pulu, kamo će stići u večer i odmah krenuti dvorskim vlakom u Beč.

Svečano blagoslovljenje barjaka u Travniku. Dne 15. o. mj. obavljeno je u bosanskom Travniku svečanim načinom blagoslovljenje barjaka hrvatskog pjevačkog društva „Vlašić“, što su mu ga darovale domoljubne zagrebačke gospodje i gospodjice.

Treći slovenski katolički sastanak u Ljubljani. Dne 26., 27. i 28. tek. priređuje slovenska narodno-katolička stranka treći slovenski katolički sastanak, koji, sudeć po velikim pripravama, ispast će sjajno.

Vjestnik družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Primiti smo drugi broj Vjestnika naše „Družbe“, koji sadržaje izvještaj VIII. glavne godišnje skupštine „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru, viesti: o konstituiranju družbinog ravnateljstva, o školama „Družbe“, zabavišta, te o prinosima, stiglih na ravnateljstvo, o novim članovima utemeljiteljnim, naputak o razpačavanju narodnog biljega, preporuku pušačima, da se služe Gamulinovim cigaretnim papirićem itd.

Istarske planinsko društvo.* Svojom odlukom od dne 3. augusta 1906. br. 1245 potvrdilo je c. k. namjestništvo u Trstu pravila „Istarskog planinskog društva“ u Pazinu, kao podružnicu „Slovenskog planinskog društva“ u Ljubljani.

Članovi c. k. kotarskog školskog vieća u Kopru. Za budućih šest godina imenovani su sljedeći članovi c. k. kotarskog školskog vieća u Kopru: Veleč g. Josip Kompare, župnik-Jekani i zem. zastupnik, g. Viktor Bezek, ravnatelj učiteljska u Kopru kao zastupnici štola; gg.

dr. Felice Bennati, odvjetnik u Kopru, dr. Josip Bubba, bilježnik u Piranu i dr. Petar Madonizza, posjednik u Kopru kao odaslanici zemaljskog odbora u Poreču.

Iz Hrvatske. Zagreb, 20./VIII. 1906. U ovoj prestonici svih Hrvata proslavilo se prošloga tjedna petdesetogodišnjicu književnoga djelovanja Gjura Stjepana Deželića. Slavilo se ju je tri dana, i vani po ulicah, sa bakljadom, i u crkvi sa služobom bežjom, i u drugih prostorijah sa banketi. Mnogi su slavili Gjura Stjepana Deželića, ali nisu ni iz daleka svi.

Koji su ga slavili, izicali su njegov književni rad počam od godine 1856., i njegovu djelatnost za razna društva u Zagrebu. Književno je počeo raditi kao 18-godišnji bogoslov, u doba kad se je hrvatskoga malo što tiskalo, i kad je vladao kruti absolutizam kako u svih hrvatskih pokrajinah i gradovih tako i u Zagrebu. Plodan je on pisac, i raznolik. U svoje doba veliko je zanimanje pobudila njegova knjiga „Hrvatska narodnost“. Od g. 1861. izdaje on svake godine koledar „Dragoljub“. Ustrojio je društvo „Dobrotvor“ a preporodio vatrogastvo. Inače služi ou kod občine Zagrebačke već dugi niz godina kao gradski starješina, senator (iz bogoslova bio je izslupio), i možda je najpoznatija i najpopularnija osoba u Zagrebu. Gdje su krsh, vjenčanja, slave, tu se vidja Deželića, i to najviše puta kao stoloravnatelj. U ovom obziru teško da mu ima para. Uz svoje praktično znanje u upravi, uz svoj križevački red, uz svoju popularnost, on bi bio davno i načelnik grada Zagreba. Al nije pokazao stalnosti, i prigovarao je gdje nije baš trebalo. I za to nisu se mnogi htjeli pridružiti njegovom slavljenju.

Prekjučer slavio se je kraljev rojendan. Zgrade zajedničkih ureda, kaošto je n. pr. pošta okilito se je nesamo sa hrvatskimi nego i sa ugarskimi zastavami. Rad toga vike na novu vladu u njekih novinah. Nego, nova vlada sjedi tek par tjedana. Pitanje, da li da se izvjesja u Hrvatskoj samo na zajedničkih uredih, također ugarsku zastavu, razpravljale su hrvatska i ugarska regnikolarna delegacija. To su odbori hrvatskoga i ugarskoga sabora. I ti su ostavili pitanje neriješeno. Hrvatska vlada sama o sebi nije se pouzudala rješiti ga. Čeka da to rješ zakono-davno tjelo hrvatsko-ugarski sabor.

Danas je „Kraljevo“, veliki blagdan sv. Stjepana kralja, komu je posvećena krasna zagrebačka stolna crkva. Veliki je to snajm, koji počima već u predvečerje Kraljeva pa traje pet, šest i više dana. Tu se na sajmištu pod otvorenim nebom peče odojke, skopce i drugo; tu se jede i pije po vani. Ne srami se toga nit veći gospodin nit veća gospodja. Šteta što je jučer kišilo. Danas je ljepše. Ljudi dolaze iz čitave banovine, pa i iz drugih pokrajina.

Za gospodarsku izložbu, koja će biti otvorena čeli mjesec rujan, i za svetskolski slet, koji će biti 1. 2. 3. i 4. rujna, čine se velike priprave. Nade je, da će to doba posjeliti Zagreb mnozina Hrvata i Hrvatica iz svih hrvatskih pokrajina, svi i sve koji iole mogu, pa i iz Istre, da se naužiju veselja, i da se koječemu nauče. — U izložbi imati će svoj paviljon također Cirilo-Metodski zidari, te će prodavati svoje proizvode, naročito žigice i svoj „koledar“. Tisak njihova koledara, „koledar Cirilo-Metodskih zidara“, već je gotov. Još se ima vezati, a to će biti za koji dan. Koledar imat će osim običnih koledarskih viesti, krasnih članaka i slika, i to najviše iz Istre. Cirilo-Metodski zidarom osjeđuran je od toga koledara čist dohoda od 4000 kruna za družbu sv. Cirila i Metoda. Divni su ti naši zidari!

Morski psi blizu otoka Krka. Vlaštinik broda „Roditelj“, što je ovih dana iz Dalmacije doplovio na Rieku g. Miho Radovani priobčio je luckom uredu na Rieci, da je vidio prolazeći blizu otoka Krka, okolo svoga broda tri morsa psa,

duga 2, 3 i 7 metara, koji su plovili put riečkog zaljeva.

Pomiljena kaznjenoj. Povodom svog rojdenosna pomiljavao je car i kralj Fran Josip 47 kaznjenoj, a medju timi 4 u kaznieni u Kopru i 2 u kaznioni u Gradiški.

Englezko ratno brodovlje u Trsta. Dne 17. o. mj. stigao je u trščansku luku odio englezkog sredozemnog brodovlja te je, kako čitamo u trščanskkih listovih sudjelovalo kod svečanostih povodom rojdenosna Njeg. Veličanstva t. j. dne 17. i 18. o. mj.

Strasna potres u Valparaisu. U noći od subote na nedjelju razorio je strasna potres skoro posve glavni i trgovački grad republike Chile, Valparaiso, koji broji okolo 200.000 stanovnika.

Prema zadnjim viestima je potres bio vrlo jak. Cielu noć je potrajao uz neke razmake. U Hamburg je došla viest, da su razorena i mnoga druga mjesta u Chile, te ima par stotina mrtvih i ranjenih.

U New-York se javlja, da je prema najnovijim viestima Valparaiso podpuna ruševina, te da je grad u plamenu. Ponaovljuje se jednaki prizori, kao u San Francisku. Šteta je ogromna.

Vjenčanje. Dne 9. o. mj. vjenčao se je g. Ante Justić izpitani notarski kandidat, rodom iz Opatije, s dražestnom gospodjicom Idom Car sa Susaka. Naše srdačne čestitke novovjenčanim!

Za izseljenike u Transvaal. Ministarstvo izvanjskih posala javlja, da možda usljed naredbe englezke vlade, svi oni, koji kane seliti se u Transvaal, zamoliti odnosno dozvolu za to od oblasti u Johannesburgu i da molbe imaju biti vlastoručno pisane i potpisane.

Igra groma. Za posljednje oluje udario je grom u kuću nekog Moscarda u Fažani (občina Pula) te se je hotio s prestrašenimi stanovnicima na čudnovat način pošaliti. Grom je naimo unišao kroz dimnjak trokatne kuće, probušio je pod trećeg kata, raznacao strop u drugom katu, tu probušio na raznim mjestima stiene jedne sobe, pak odatle prošao u jednu sobu prvog kata, gdje je najprije skinuo jedan komad okvira s neke slike. U toj se je sobi nalazila jedna djevojčica, koja je u taj čas postolice izuvala, i grom probušio jedan na pol izruveni postol, a da se djevojke ni dodirnuo nije. Odatle prošao je grom u prizemlje, gdje su se u kuhinji nalazile tri žene, od kojih je prva, koja htjede poljebći, ošinuta bila. Iz prizemlja vratilo se je grom u prvi kat, izašav kroz prozor upatio je brzojavnu žicu te munjovodnu žicu i oštelio neke djelove brzojavnog žice. Druge nesreće nije bilo.

Listnica uredništva i uprave. Gosp. n. n. Vaše „Pačuharije“ pribićiti ćemo u jednom od narednih brojeva. Srdačan Vam odzdrav od obojice!

Gosp. x + y obć. Dekani: Nije vrijedno obazirati se na smušene ekspektacije onoga pazinskoga fratra, koji je pokazao već u Tinjanu, Boljunu itd., da se je posvadio s pameću. On je medju našim narodom tudjinac i tudji emisar, te govori i radi kako mu savjetuju naši narodni dušmani. Prošio mu Bog, kako mu i mi prošamo i to tim radje, pošto je on — kako i sami kažeš puki „gramofon“. Ziviti!

Slagostanje obitelji ima biti razlozjena briga naših kućanica!

Kathreiner-Kneippova sladna kava

ugodna je i tečna po načinu Kathreinerove priredbe, pospijele zdravlje, jeltine je, te pruža stoga upravu neprocudive prednosti u kućanstvu!

Neka se kod kupovanja izričito naglasime Kathreinerove breke sa zlatne samorodijalno otvorene i čistim znakom žrnjaka Kneippa.

SAT sa LANCEM SAMO 2 K

Radi kupuje velike množine sati različitje šlezka izvozna kuća: s krasni, pozlaćeni, 36 sati idući točni sat -ancorae sa lilem lancem za same a kruna, uz trogodinje jamstvo.

Razališe uz pouzeće

PRUSKO-ŠLEZKA IZVOZNA KUĆA

F. WINDISCH Krakov A./VIII.

NB. Za ono 4to nije po volji vraća se novac.

— OGLAS. —

Doje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na celi „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasaden divljim kestonom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravno hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dopisuje na dvije strane u malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

— SVOJ K SVOME —

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, postovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama svijeće od pravog pčelinjeg veska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klj. po K 1-20.

— Kupujem uz dobru cijenu u svim količicama čistog voska. —

Svaku i najmanju naručbu p. n. musterija obavijam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

